

Handläggare

Peter Åkerhammar

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

li.registrator@regeringskansliet.se

Yttrande över begäran om planföreläggande avseende detaljplanerna för ett område i Östra Malmberget, Gällivare kommun

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har den 28 november 2023 tagit emot ovanstående ärende för yttrande. SGU lämnar följande yttrande.

SGU anser att det utpekade riksintresseanspråket för värdefulla ämnen eller material enligt 3 kap. 7 § miljöbalken fortsatt är aktuellt och gällande. Syftet med riksintresset är att utpeka fyndigheter som har specifika egenskaper och är viktiga för samhällets behov, därför utgör riksintressestatusen ett anspråk för utvinning.

Fyndigheten är mycket viktig både ur ett samhällsekonomiskt perspektiv och för Sveriges samt EU:s försörjning av järnmalm. Järnmalmsfyndigheten Malmberget är, näst efter Kiirunavaara, världens största underjordsgruva för järnmalm. Tillsammans med Kiirunavaara står fyndigheten för ca 85% av EU:s järnmalmsproduktion. Både Hybrit-projektet och apatitverket, som förväntas ge möjligheten att utvinna sällsynta jordartsmetaller (Rare Earths Elements, REE) och fosfor ur apatit från det som idag blir gruvavfall, är även de beroende av ett upphävande av gällande detaljplaner. REE och fosfor finns också på EU:s lista över kritiska och strategiska råvaror.

Enligt förordningen om kritiska råvaror (Critical Raw Materials Act, CRMA) som förväntas träda i kraft under 2024 ska arbetet med utvinning av kritiska råvaror inom EU påskyndas i syfte att öka EU:s försörjningsberedskap och minska sårbarheten genom att ta ansvar även för utvinning av kritiska råvaror inom EU.

Regeringen får förelägga en kommun att inom viss tid anta, ändra eller upphäva en detaljplan om det behövs för att säkerställa att ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken tillgodoses (11 kap. 10 och 15 §§ plan- och bygglagen (2010:900)). Det aktuella riksintresset ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra utvinningen av de ämnen som området innehåller. Enligt SGU:s uppfattning finns en klar och konkret risk för att nu gällande detaljplaner kommer försvåra framtida utvinning i området.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Anneli Wirtén.

I den slutliga handläggningen av ärendet har även avdelningschefen Kaj Lax, stabschefen Göran Risberg, tillförordnande enhetschefen Olof Taromi Sandström, juristen Robert Bjersander och statsgeologen Lena Lundqvist deltagit. Utredaren Peter Åkerhammar har varit föredragande i ärendet.

Anneli Wirtén

Peter Åkerhammar